

ATATÜRKÇÜ CUMHURİYET SENTEZİ
ve
TÜRK UÇAK MOTOR TEKNOLOJİLERİ ETKİLEŞİMİ¹

Hava Yüksek Mühendis Binbaşı Can EREL
Jet Revizyon Atölyeleri Müdürü

Türkiye Cumhuriyeti'nin 75'inci yılında Cumhuriyet öncesi ve sonrasında sürdürülen mücadele ve kazanımlar ile Jet Revizyon Müdürlüğü özelinde Türk uçak motorları teknolojilerinin etkileşimi dikkat çekicidir.

Türkiye Cumhuriyeti, onun temelindeki Milli Mücadele ile anlam kazanmaktadır. Başlangıçta olduğu gibi Cumhuriyetin 75'inci yılında da Milli Mücadele'ye istilacı milletleri vatan topraklarından kovma kavgası ve çürüten işbirlikçi saltanatı yıkmak, ulus kavramına dayalı bir devlet kurarak yeni bir toplum yaratmak iradesi olarak bakmak gerekir.

Bu mücadele azmi, tarihi nerede ise Cumhuriyet ile özdeş 1nci Hava İkmal Bakım Merkezi'ne de yansımıştır. Türk uçak motor (turbo-makine) teknolojileri sahasında sayıları iki düzineyi aşmayan büyüğümüz 1960'lı yılların ortalarında, tam bir ekip anlayışı ile J65 motoru üzerinde çalışmalara başlamıştır. Bu mücadelenin başlangıcında da başarının imkânsızlığını dile getirenler ve hatta bu hedefi bir hayal olarak bile algılayamayanlar olmuştur. Ancak, başarıya inanmış ve kendini bu yola adanmış üyelere sahip ekip; 1968 yılında Cumhuriyet tarihinin bu sahadaki en önemli adımını başarı ile tamamlamıştır. Böylece Cumhuriyetin yılmaz bekçisi Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hava gücünün çağdaşlaşmasında tarihe karşı sorumluluklarını yerine getirerek kurdukları teknoloji merkezinde yurtiçi bakımı yapılan ilk turbojet motoru servise vermişlerdir.

Milli Mücadele sırasında Mustafa Kemal "Anafartalar Kahramanı" ya da "Heyet-i Temsiliye Reisi" olarak, Anadolu'daki hareketi sürdürmek için daha kişisel ve daha otoriter bir yönetim biçimi seçebilecek durumdayken ve hatta bunun için de yeterli desteği bile görmekte iken "Meclis Hükümeti" sistemini seçmiştir. Milli Mücadele sonrasında da kendi adı ile bir saltanat kurmak, Halife olmasını önerenlere "Evet" demek, sınıf devrimi rüzgârlarına kapılarak "Bolşevik" bir ülke kurmak olanağı varken "Yönetimi ulusa devretmeyi amaçlayan" Cumhuriyet'i kurmuştur. Bu yaklaşımın temelinde basit bir pragmatizmin ötesinde, belirli bir inanç kendini göstermektedir. Bu inanç; Mustafa Kemal'in kendi söylevlerinde "Yukarıdan aşağıya doğru başlatılan bir hareket, gerçek başarıya ulaşabilmek için, aşağıdan yukarı doğru yükselen bir irade temeline dayanmalıdır. Böyle olursa hareketi temsil eden organın önünde kimse duramaz." şeklinde dile getirilmiştir.

¹ Hava Lojistik Komutanlığı Dergisi, Sayı:4, s.18-19, Ankara, Ocak 1999.

Türk uçak motorları teknolojilerinin gelişiminde de benzer bir inanç kendini göstermiştir. Çok daha yüksek seviyeli çalışma olanaklarını ellerinin tersi ile iten bu unutulmaz ekip Türkiye'de uçak motorları sanayisinin oluşumu hareketini, sayıları giderek artan elemanlarının iradesi temeline dayandırarak, bu gün dünyada uçak motorları ile ilgili görev yapanların da hayalini süsleyen bir teknolojik merkezin, Jet Revizyon Müdürlüğü'nün kurucuları olmuşlardır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin hamurunda, basit bir yönetim tarzı değişikliğinin de ötesinde, sadık kalındığı ölçüde cumhuriyetin özünün korunmuş olacağı, devrimci bir dinamizm kendini hissettirmiştir. Bu yüzden "Durmayalım, Düşeriz!" sloganı Cumhuriyet sloganları içinde özel bir anlam taşımıştır. Gerçekten de incelendiğinde görülmektedir ki cumhuriyet ne zaman durağanlaşmış, dinamizmini yitirmiş ve sıradanlaşmışsa, hemen kendisine karşı güçlerin tehdidi altına girmiştir.

Parlak başlangıçtan sonra geçen süre zarfında Jet Revizyonu tam bir inanç ve büyük bir güven ile destekleyen birbirinden değerli Komutanların, yerli ve yabancı yüzlerce mühendis ve teknisyenin unutulamayacak gayretleri sonucunda oluşan dinamizm gelişim ve üretkenliğe yönlendirilmiştir.

Bu dinamizm, kuruluşundan bugüne kadar 5585 jet motorunun fabrika seviyesi bakımını yaparak Türk Hava Kuvvetleri hizmetine veren Jet Revizyonu, şavkı Türkiye sınırları dışına taşan bir teknoloji ve kalite yıldızı haline gelmiştir.

Jet Revizyonda bugün; F110, J69, J79, J85, Tyne22, T56 ve GTC ana tiplerinde toplam 12 değişik motorun fabrika seviyesi bakım üretimi yapılmaktadır. Devam eden projelerin de gelecek yıl içinde tamamlanması ile; C-130 uçaklarının modernize edilmiş T56, CASA uçaklarının CT7, Sikorsky helikopterlerinin T700, AWACS uçaklarının TF33 motorları ile TF-16 uçakları ve Sikorsky helikopterlerinin motor çalıştırıcılarının fabrika seviyesi bakım kabiliyetlerine ve bazıları ABD dışında sadece Türkiye'de bulunan motor yapısal parça onarım teknolojilerine sahip olunacaktır.

Devrimci dinamizme sahip Cumhuriyet zaman içinde gelişerek, o zaman için en uygun yöntem olan "karma" ekonomiyi seçmiş, 1923-1939 yılları arasında en hızlı kalkınan ülkelerin başına yerleşmiş ve Müslüman ülkeler içinde Türkiye dışında hiçbirinin hala gerçekleştiremediği demokrasiye ulaşmıştır.

1nci Hava İkmal Bakım Merkezi'nde değer ölçümünün yapıldığı her yıl en üst seviyede ekonomik başarı, uygulanan yönetim ve üretim metotlarının da etkisi ile Jet Revizyonda elde edilmektedir. Son olarak, 1997 yılında 1nci Hava İkmal Bakım Merkezi genelinde kişi başına 82 bin Dolar katma değer yaratılırken, gelişme dinamizminin bütün boyutları ile yaşandığı Jet Revizyonda kişi başına yaratılan katma değer 142 bin Dolara ulaşmıştır.

Türk ulusu, Kurtuluş Savaşı'nı kazanan ve cumhuriyeti kuran evlatlarının daha ilk günden itibaren uyguladıkları politika ve izlediği programlar sayesinde, temel çizgisini kırmadan bugüne kadar gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, diğer pek çok ülkenin yaptığı gibi, sorunlar karşısında rejim değiştirmeye gerek duymamış ve hatta Prof. Dr. M. Duverger'in "Moskova ve Pekin etkisinde kalmamış olan az gelişmiş ülkeler için Kemalist sistem doğrudan doğruya veya dolaylı biçimde çok güçlü sonuçlar uyandırmıştır" cümlesinde belirttiği gibi pek çok ulusa örnek olmuştur.

Üretimin yanında gerçekleştirilen ve sürekli gelişimin hedeflendiği diğer faaliyetler ile Jet Revizyon da Türk uçak motorları sahasında hem gelişim örneği olmuş ve hem de Türk havacılık sanayinin topyekün gelişimine katkı sağlamıştır.

Personel ve temel bilgi desteği ile kuruluşuna doğrudan katkı sağlanan TUSAŞ Motor Sanayii A.Ş., Tyne22 motor detay iş planları yaklaşımı ile oluşturulup pilot uygulamaları Jet Revizyonda gerçekleştirilerek daha sonra tüm Hava İkmal Bakım Merkezilerine yaygınlaştırılan bilgisayar destekli yönetim bilgi sistemi (FYGS) bu katkılardan bazılarıdır.

Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde ilk defa alınan ISO-9001, AQAP-120 ve General Electric AE kalite sistemi uygunluk sertifikalarında da Jet Revizyonun geçmiş tecrübesinin payı ve yaratıcı katkıları olmuştur.

Cumhuriyetin 75'inci yılında yaşanan sıkıntıların aşılmasında da "Durmamalım, Düşeriz!" sloganının yaşama geçirilmesi en önemli rolü oynayacaktır; düzeltilmiş bir kamu girişimciliğini özel kesimin yaratıcılığı ile bağdaştıran stratejik planlamalı bir karma ekonomi, safsatalara yer vermeyen akılcı bir eğitim, işsizliği yatırımla, karanlığı ışıkla boğan bir cumhuriyet...

Türk uçak motor teknolojilerinde simge kabul ettiğimiz Jet Revizyon yaşamında da başkalarının hayal bile edemediği girişimi başlatarak başarmak inancı "Gelenek" kabul edilmiş; kazanılacak teknolojiler ile müşteri ihtiyacını tam olarak karşılamak ve milli ekonomiye en fazla katkıyı sağlamak devinimi ise "Gelecek" olarak simgeleştirilmiştir. Mevcut durumunda ve yeni ufuklarda karşılaşacağı sorunları da aynı düşünce ile ele alacak Jet Revizyon "Gelenekten Geleceğe" yönelmiştir.

Tüm dünyada ulusal bağımsızlık örneği oluşturan "Milli Mücadele"yi gerçekleştiren bir ulusun ferdi olmanın gururu ve uluslararası geçerliliğe sahip uçak motoru yüksek teknolojilerini kazanma mücadelesini başarı ile vermekte olan bir topluluğun elemanı olmanın sevinci ile Gelenekten geleceğe yönelen Jet Revizyonda Türkiye Cumhuriyeti'nin 75'inci yılını büyük ve haklı bir gurur ile idrak ederken bu Cumhuriyeti kurarak bizlere emanet eden Mustafa Kemal Atatürk'ü ve bizlere bu imkanı sağlayan büyüklerimizi saygı ile anıyorum.

Jet Revizyon Marşı

*Teknoloji gücümüzdür
Kalite tecrübemiz
Bilgimiz gururumuzdur
Gelişmedir vaadimiz*

*Revizyon, Jet Revizyon
Bu ne güçlü bir vizyon
Hızlı, doğru ve çalışkan
Gelişimdir amacı*

*Revizyon, Jet Revizyon
Bu ne güçlü bir vizyon
Açık, usta, katılımcı
Değişimdir amacı*

*Atatürk'ün izindeyiz
İz bırakır gücümüz
Ufuktaki ay ve yıldız
Çalışma desteğimiz*

*Revizyon, Jet Revizyon
Bu ne güçlü bir vizyon
Dürüst, atik ve saygılı
Gelişimdir amacı*

*Revizyon, Jet Revizyon
Bu ne güçlü bir vizyon
Mutlu, nazik, disiplinli
Değişimdir amacı*

*Gelenekten geleceğe
Uzanır ellerimiz
Hep başarmak işimizdir
Gelecek hedefimiz*

*Revizyon, Jet Revizyon
Bu ne güçlü bir vizyon
Hırslı, çağdaş ve kararlı
Gelişimdir amacı*

*Revizyon, Jet Revizyon
Bu çok güçlü bir vizyon
Yetkin, uygar, atılımcı
Değişimdir amacı*

~Can EREL (Eskişehir; 1993)

Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nın seslendirdiği

"Jet Revizyon Marşı" dinlemek için [tıklayınız...](#)

KAYNAKÇA :

- (1) EKŞİ, Oktay: "O Hala Dinç, Hala Genç...", *Hürriyet Gazetesi*, s.1, 29 Ekim 1997.
- (2) EREL, Can: "Havacılık Sanayiinde 1nci Hava İkmal Bakım Merkezi'nin Yeri", *Hv.K.K. Sivil Havacılık Sempozyumu Tebliği*, Ankara, 24 Haziran 1998.
- (3) EREL, Can: "Türkiye'de Uçak Motor Faaliyetlerinin Etkinleştirilmesi", *Hava Lojistik Komutanlığı Dergisi*, Ankara s.28-32, Temmuz 1998.
- (4) SOYSAL, Mümtaz: "Devrimci Cumhuriyet", *Hürriyet Gazetesi*, s.5, 29 Ekim 1997.
- (5) SOSYAL, Mümtaz: "Türk Anayasacılığında Kemalist Yaklaşımın Anlamı", *Türkiye İş Bankası Uluslararası Atatürk Sempozyumu - Bildiriler ve Tartışmalar*, s.67-94, Ankara, 17-22 Mayıs 1981.